

Taxa postală
 platite la numerar
 No. 224.716-929.

Szerkesztőség
 és kiadóhivatal: Cluj-Kolozsvár, Str. Lozsvár, Strada Baron L. Pop (volt Brassai u.) 10.
 Telefon: 9-77. Előfizetési árak: Havonta 110, negyedévre 320, félévre 600, egészévre 1200 lej. Külföldre havonta 1, negyedévre 3, félévre egészévre 10 dollár, vagy egyenértékű valuta. Hirdetések díjszabás szerint. Az „UJ KELET” az erdélyi és bányászati zsidóság egyetlen napilapja. Cikkjeink utánnomását csak a forrás megjelölésével engedélyezik meg.

Bermentetion
 leveleket nem fogadjunk el.
 Keziratok megőrzésére és visszaküldésére nem vállalkozunk. Főszerkesztő Dr. Marton Ernő. Felelős szerkesztő Jámber Ferenc. Bukaresti szerkesztő: Hátszegi Ernő, Str. Sf. Constantin Nr. 31.

Ára 5 lej

Kedd, 1932 márc. 15.

592. ÉV
 VEADAR 7.

XV. ÉVF.
 62 SZAM

napra nehezebb, hogy az elerzelem itt a tört.

a közbeszóló

lat tárgyává zbeszóló. Megyugdíjára már mazott iskola-együtt a leg-ödik. Eppen ante képviselő vesztora, még t intervenciál-ogy ez a sze-pja az öt jo-

tudomásul a veszi szintén ur emberi az eset is azt lat izgatott a éntek miatt, a kolozsvári en már el is amely Boila

oldalán és rasztpártnál.

nem bizo-itélete.

n is hevesen

Valér igaz-tjon választ

ítálja Boilát lér dr., akit fogad. Ki választolha-n volt el-telefonhívá-dosszié —

ll. Az egyik apcsolathan ádcsoport a léseivel függ sajttóper is szereplő uj-jegésztését, bizonyos el-aga részéről artja, hogy ppontra jut-

amelynél érdekekben vélem-alapján éle része

onyolításá-lt. A nyug-désnek két tiv és egy inisztérium gész ügyet itette véle-

mi olyat ton fele-az tény, lügyben kézsége-ikre, ar-olt, hogy fogadott

gy a nyug-enerózsusan

z, amellyel

n nem csi-atásköröm-aragrafust-llen alkal-

n a véle-ragrafus keresse y órán m.

intsék be-

harral fo-y teljesen ene emelt

Az agg Hindenburg

Az agg Hindenburg relativ többsége a második menetben meghozza a végső győzelmet. Ezt nem tagadják sem a kamposkeresztések, sem a kommunisták. Más feltételek léptek föl azonban. Vajjon az agg Hindenburg bírja-e az iramot? Október harmincadikán ugyanis betölti nyolcvanhatodik életévét, ami a Biblia szerint is csak a „nagyon erőseknek” adatik. Bírja-e erővel, lelki rugalmassággal a német nép „becsületének reprezentánsa” azt a roppant terhet, amit a forradalmi kétségbeeséstől végigszántott ország irányítása reá hárít?

A kérdésre a történelem válaszol. Tudjuk, hogy Carlyle Tamás szintén 86 esztendőös volt, amikor élete legfontosabb akcióiába, a balkáni keresztények felszabadításába kezdett. Monusen 82 éves volt, amikor befejezte világhíres „Római állampolgárijogát” és csak azután kezdte megírni „Monumenta Germaniae” című korszakos művét. Gladstone 89 éves volt, amikor a szultán elleni háborút propagálta nagy vehemensen. Leopold Ranke nyolcvanöt éves korában kezdett bele Világtörténetének első kötetébe. Molke 88 éves volt, amikor nyugdíjaztatását kérte, Radetzky pedig 89 éves volt, amikor bejelentette, hogy unja a kormányosi tisztséget és szórakozni szeretne.

Grieg, a híres komponista felesége 92 éves volt, amikor egyhuzamban utazott Rómából Norvégiába. Valaki megkérdezte, kifárasztotta-e a nagy ut? „Hogyan fárasztatható volna ki — felelte —, hiszen ültem az egész idő alatt!” Hindenburgnak tehát nem kell félnie és Hindenburgért nem kell aggódnia. Az esete valamelyest emlékeztet Párizs érsekére, De Velloyra, akihez Napoleon egyszer így szólt: „Remélhetőleg a jóságos Isten megtartja exellenciátod száz éves koráig”. Mire az érsek: „Sir, miért szabjunk határokat a jóságos Gondviselésnek?” Hindenburg bizonyára birni fogja az iramot. Senki nem szabjon határokat a jóságos Gondviselésnek.

Winter

Egy német ügyvéd, aki pillanatnyilag éppen a börtönben ül népcsalásért, gondolt magában egy nagyot és merészet és felesapott köztársasági elnökjelöltnek.

Még programot is talált magának a fiskeális ur. Mindössze egy mondatot. Hogy a kincstár kötelessé valorizálni a vörös színű papírmárkákat.

Ezzel a programmal akár kínai császárnak is jelölthette volna magát. Mert a kínai császár pont annyit tehet a vörös színű márkák névértéken való beváltásáért, mint a német köztársaság elnöke.

Tudja a jó Isten, mit is akart volna léppen ez a szerencsétlen fiskeális. Biztos, hogy álmában sem gondolt arra, hogy meg is választhatják. Talán csak imponálni akart a börtönigazgatónak, vagy a fogolytársainak, esetleg a feleségének akart szivességet tenni. Végére az sem kicsi dolog a szomszédok előtt, hogy valakinek úgy felvitte az Isten a dolgát, hogy elnökjelöltne lett belőle.

Ki tud azonban pontosan belelátni Winter ur különös lelkének redői közé? Egy dolog bizonyos. Ha nem is lett belőle köztársasági elnök, sikerült pillanatnyilag megbuktatnia Hindenburg marsallt.

Hiszen összeszedett a vörös márkák jel szavával több mint száz ezer szavazatot. Körülbelül annyit, amennyi Hindenburgnak hiányzott az abszolút többséghez.

A propagandát, ami milliókba került a többi pártoknak, Winter ur ingyen kapta. Németország minden lapja nagy cikkeket írt Winter ur esetéről a vörös márkával és az ország minden sarkában megdöbönt a szíve egy halom öreg anyóknak. A kedves német nénikéknek, akik a szubltóhan úgy őrizték a levendula levelek között az ócska jancsibankókat. Mint nagyanyáink egykoron a Kossuth-bankókat. Elhíthették szegények, hogy felvirradt végre az ő napjuk is.

Áprilisban távoznia kell a kormánynak

Készül a politikai pártok frontja a kormány ellen

Bucuresti-Bukarest, március 14. A katonai kerettörvény tárgyalását előreláthatólag elhalasztja a kormány a genfi leszerelési konferencia befejezéséig. Ha a törvényjavaslatot április 1-ig nem szavaznák meg, úgy annak sorsa teljesen bizonytalan, mert általános vélemény, hogy a jelenlegi parlament áprilisban fogja tartani utolsó ülését. Politikai körökben újból hangoztatják, hogy a kormány sorsa meg van pecsételve és a kon-

vertálási javaslat, valamint még néhány ezzel összefüggő törvény elintézése után távozik helyéről. A súlyos helyzetben egy párt sem akarja magára venni a kormányzás felelősségét, de valamennyinek célja a jelenlegi kormány eltávolítása és a teljes alkotmányosság utjára való visszatérés. Ha a politikai pártok azt tapasztalják, hogy ilyen irányu igényeik nem kapnak kielégítést, úgy közös frontban fognak egyesülni.

A bukaresti sajtó tulzottnak tartja Ghica külügyminiszter optimizmusát a Tardieu-terv kérdésében

Ghica külügyminiszter ma a dunai államok követelvel tartott megbeszéléseket. Lengyelország izoláltan maradna a Tardieu-terv megvalósítása esetén

Bucuresti-Bukarest, március 14. (Az Uj Kelet tud.) Ismertette az Uj Kelet azokat a nyilatkozatokat, amelyeket a szombati sajtóban Ghica külügyminiszter tett a Tardieu-tervvel kapcsolatban. A bukaresti sajtó érzékenyen reagál Ghica nyilatkozatára. A Lupta tulhaladottnak tartja Ghica kijelentéseinek nagyrészét, mert a dunai gazdasági federáció tárgyalásai időközben sokat fejlődtek.

Tárgyalások vannak Magyarország, Ausztria és Olaszország között is. Külön figyelmet igényel Lengyelország magatartása. Ugyanis

a lengyelek a dunai konfederáció megvalósulása esetén izolálva éreznék magukat

Jugoszlávia és Csehszlovákia hivatalos körök rezerváltan faglalkoznak a tervvel és sokkal kevésbé optimisztikusan, mint ahogy az Ghica kijelentéseiből kiviláglik.

és ezt meg akarják akadályozni. Zaleski külügyminiszter ezért Varsóban tanácskozára hívta össze Lengyelország bukaresti, bécsi, budapesti, prágai és belgrádi követeit.

Egyébként a kisantant tavaszi konferenciája május 14-én lesz Belgrádban és itt fog eldőlni a három állam magatartása.

Ghica külügyminiszter ma délelőtt hosszabb megbeszélést folytatott Csolak Antics jugoszláv, Magyar báró magyar és von Schulenburg német követtel.

Husvét után ugyancsak Belgrádban összegyűlnek Románia, Magyarország és Jugoszlávia delegátusai, a három állam agrártermékeinek értékesítése tár-

A Lupta szerint a kamara külügyi bizottságát közelebről összehívják és akkor Ghica be fog számolni a dunai konfederáció eszméjének újabb fejleményeiről.

Es a tannenbergi győző helyett leszavaztak Winter urra. Több mint száz ezren, derék és tisztességes, vörös márkás anyókák.

egy vízió, melyet pénze tudatában a lelkében tükrözött vissza. Mert ez az ember, mint annyi pályatársa hitt a pénzében, vallása volt a profit, amit mértéktelenül habzsol, szentsége volt a hatalom, amit általa élvezett, misztériuma a szerencse és siker, amelyet isteni eredetűnek hitt.

Most emiatt újra kell választani. És ki tudja, mi kerül ki április 10-én az urnákból?

Ez a belső képzetvilág kapott halálos sebet, amikor a kikezdetlennek hitt gyufatrüszli részvényei zuhanni kezdtek a tőzsdéken. És a részvényekkel együtt megingott az a lelki egyensúly, az a fölény is, ami az Ivar Kreugerekben az aktivitás és elszántság erőit oly nagyra duzsasztja.

Igy csinált történelmet a vörös márkák kaj Winter ügyvéd ur.

Ivar Kreuger

Tehát nemcsak a nyomort nehéz elviselni, hanem olykor a milliárdokat is. Ivar Kreuger, a milliárdos föbelőtte magát, mert a milliárdjai meginogtak alatta és fölőtte.

Ivar Kreuger belülről omlott össze. Megingott a saját félistenségéről alkotott tévhite, ami a nagy, kíméletlen ragadozó költői káprázata. Hirtelen embernek kellett éreznie magát, embernek, aki nem kormányozza a sorsot, hanem elfogadja.

De vajjon ez a külső roppanás adta kezébe a gyilkos fegyvert? Aligha. Milliók élnek és vonszolják életüket máról-holnapra, akiknek számára Kreuger megmaradt vagyonának egy százaléka a földi üdvösség tetejét jelentené. És mégis élnek. Élnek, mert reménykednek, élnek, mert már ideálok és távoli célok nélkül élnek. Mert már csupán enni és párnán aludni akarnak.

Es ezt a zuhanást, ezt a hirtelen emberré válást még Ivar Kreuger sem tudta elviselni. És még sok Ivar Kreuger van hasonló helyzetben. Mert mozog a föld, sőt reng. A félistenek is félni kezdenek és az a félelem szoritja össze szívüket. Ivar Kreugert is ez: a félelem ölte meg.

VILAG TÖRRE
A német elnökválasztás kérdőjele

Ki hitte volna még néhány évvel ezelőtt, hogy el fog jönni az idő, amikor Németországban Hindenburg neve fog felkerülni azoknak a zászlajára, akik a békéért, a haladásért és a szociális kiegyenlítődésért küzdenek. Különös játéka és ironiája, de talán értelme is a sorsnak, hogy az a Hindenburg, akit 1925-ben a német reakció ültetett a köztársasági elnöki székbe, most, mint a haladó polgári pártok és a szociáldemokraták jelöltje vette fel a küzdelmet ugyanazért a méltóságért. Tévedés volna azt hinni, hogy ezalatt a néhány év alatt a nyolcvanesztendő tábornok olyan csodálatos metamorfozison ment keresztül, hogy megtehetné az utat a szélső jobbtól a mérsékelt baloldalig. Nem, a tábornok nem változott meg, de megváltozott körülötte a német világ. A tábornok nem maradt, ami volt: konzervatív, de talpig becsületes férfiú, akinek ideálja a rend és aki éppen ezért nem volt hajlandó a nagyhangu és féktelen ambícióju fasziásta csirkefogók játékszerül odadobni magát. A nemzeti szociálisták és az acélsikakosok törököt fogtak Hindenburgban, aki a legkategorikusabban ellene szegült minden nacionalista puccs kísérletnek.

Ez az egyenes és férfias magatartás szoritotta ellenzékebe a német reakciót Hindenburggal szemben és ugyanez hozta közelebb Hindenburg személyéhez mindazokat az elemeket, amelyek ma Németországban a béke és a nyugalom uralmát szeretnék biztosítani. A tegnapi választások elé feszült figyelemmel tekintett a világ egész közvéleménye, mert nemcsak Németország, de egész Európa sorsára és jövőjére döntő esélyeket rejtett magában ez a mérkőzés. Két irányban látszott veszélyeztetve a rend és a béke gondolata a német elnökválasztás során. A közhangulatból és bizonyos időközi választások eredményeiből ítélve, tartani lehetett tőle, hogy a nemzeti szociálisták olyan mértékű erőgyarapodásra tettek szert, hogy komolyan veszélyeztethetik Hindenburg megválasztását. A másik oldalon, a munkanélküliség óriási arányu megnövekedése révén, számítani lehetett a kommunista szavazatok hatalmas felduzzadására is. E nyugtalanító szimptomák ellenére az európai közvélemény mégis remélte, hogy a német nép többsége nem veti magát a kalandok és szélsőségesek örvényébe, hanem megmarad a józan mérsékelt útján, amelynek ma Hindenburg a szimbóluma.

A tegnapi választások a reményeket és az aggodalmakat is csak részben igazolták. Sem Hütlerék, sem a kommunisták nem jutottak döntő tulsulyba, de Hindenburg sem kapta meg az abszolút többséget, jóllehet annak elnyeréséhez már csak minimális szavazatszámra lett volna szüksége. Mindenesetre szomoruan konstatálható, hogy az a processzus, amely a német politikai életben a szélsőségek irányában tíz évvel ezelőtt megindult, vas-következetességgel halad előre és mélyül el. A tömegek a növekvő nyomor hatása alatt egyre jobban radikallizálódnak és a válság megoldásának útját mind többen és többen a forradalmi kirobbanásban látják.

A két szélsőség közül aránylag a kommunisták könnyelhetik el a kisebb sikert. A mostani választásokon a kommunisták számára igen kedvező

Mind
hiA nemz
választáHugenber
ei

Berlin, március 14. ország, hanem az eredmények végsőig közben kezdődött meg köztársasági elnökségben. Hogy ma is milyen tragikusnak nek a választásnak, arra kiválóképpen hogy ezen a választás szavazata szavazott meg szavazás tehát még országban, ami részben ellentétek végső kható be.

A választás végső ták meg a pozitív d nem hozták meg H többségét, bár nek nek az elérése mind zaton mulott.

Am ha ezt az absz uttal nem is sikerü ősz tábornoknak, k második menetben, lesz, Hindenburg újra a köztárs

annál is inkább, me meg másodikszor sem a — ami különben való — a második menetbe ség alapján is a ném kének fogják deklarál

A vál

A vasárnap lezajlotás végső eredménye érákban már ismerete fél háromkor már kö tok összeszámlálásán Leadtak összesen 37 szavazatot. Ebből H 18 millió 661 ezer 734 millió 328 ezer 571, t nista jelölre esett 4 Dusterberg acélisak millió 517 ezer 878, ezer 029 szavazat.

Hindenburg 35 vála kerületben abszolú Nagy-Berlin három 3 Hindenburg 1 millió 3 685 ezer, Hitler 665 e ezer szavazatot kapot ban Hindenburg 193 e Kölnben Hindenburg ezer, Hannoverben H Hitler 87 ezer, Stuttg 157 ezer, Hitler 45 Hindenburg 248 ezer, Breslauban Hindenu 130 ezer szavazatot é

A szélső
törése

Annak ellenére, ho tartott elnökválasztási Hindenburgot előzőr elnök, a jelenlegi vá burgra leadott szava sen megnövekedett: hogy a két szélsősége a kommunisták és n pártjai nagyban előre

A kommunisták és hék és felszer több tek, mint a legutol ami azt bizonyítja, ho a lelki dezolátság és kedvez a szélsőségesel táson a kommunisták a nemzeti szocialisták ezer szavazattöbbséget

A legutóbbi parlam kalmával 34 millió 943 adott szavazatok szám Ebből a szociáldem millió 572 ezer 016, millió 401 ezer 210

Megkezd

volt az atmoszféra. Minthogy a szociál demokraták nem állítottak külön jelöl tet, a kommunisták joggal számítottak arra, hogy még a szociáldemokrata ér aelmű munkásság is inkább fog a bal oldali munkásjelöltre szavazni, mint egy konzervatív tábornokra. A munkanélküliek óriási többségét a kommunisták ugyancsak a maguk patrimoniánának tekintették. Ilyen kedvező auspiciumok után nem tekinthető döntő sikernek az, hogy Thaelmann, a kommunista jelölt, tegnap 4 millió 971 ezer szavazatot kapott, mert ez az 1930. évi képviselőválasztási eredmény hez képest alig másfélmilliónyi szaporodást jelent, ami mélyen alatta marad a kommunisták várakozásainak. A szervezett német munkásság nagyrésze, úgy látszik, egyelőre mégis kitart a bürokratizált és erősen korrumpált szociáldemokrata párt mellett, amelyben nyilván több zálogát látja pillanatnyi egzisztenciájának.

Megdöbentő azonban a nemzeti szociálista szavazatok hatalmas megnövekedése. Hitler ezalkalmmal majdnem kétszerannyi szavazatot kapott, mint 1930-ban, vagyis közel 11 és félmillió ember tett hitvallást arról, hogy Hitler akarja a német köztársaság elnöki székében látni. 1930-ban még csak 6 és félmillió ilyen felvilágosított koponyája volt Németországnak. Ha a fejlődés, vagy helyesebben a visszafajlás iránya és tempója a következő három évben is ugyanaz marad, mint amilyen az elmúlt három évben volt, úgy a világ el lehet készülni rá, hogy maholnap valóban a tiroli mázolósegéd fog bevonulni a birodalmi elnök palotájába. És itt nem a mázolósegéd van a hangsúly, hiszen a fiatal német köztársaságnak volt már egy elnöke, akinek civil foglalkozása a nyer gesmesterség volt: Ebert a munkásvezér, ennek azonban kimagasló emberi kvalitással voltak, míg Hitlerből teljes séggel hiányzanak ezek. Patológikus korunk egyik legjellemzőbb körtünete éppen az, hogy egy művelt és józan nép 12 millió polgára annyira megszádlhetett a demagógia mákonyától, hogy ezt a kalandort tekintí messiasánnak.

A Hindenburgot támogató pártok 18 millió 661 ezer szavazatot értek el, ami abszolút számokban nem jelent tulnag visszacsúszást az 1930-as eredményekhez képest, de relative annál nagyobbab. Ezalkalmmal ugyanis hárommillióval több ember szavazott le, mint két évvel ezelőtt és ez a szaporulat kizárólag a szélsőséges pártok erejét növelte. A haladó demokratikus polgári réteg ugy szólván kipszult Németországban. A Hindenburgra esett szavazatok óriási többsége ugyanis kétségkívül a szociáldemokratáktól ered, míg a többi, egykor hatalmas polgári pártok, a katolikus centrum, a német néppárt, az állampárt és a gazdasági párt, csak egészen minimális apporttal járultak hozzá a választás eredményéhez.

Minthogy a weimari alkotmány szerint a köztársasági elnöki tisztség elnyeréséhez az első szavazásnál abszolút többségre van szükség és minthogy a tegnapi választáson egyik jelölt sem kapta meg ezt a többséget, áprilisban újabb elnökválasztás lesz, amelyen már a relativ többséget elnyert jelölt is megválasztottnak lesz nyilvánítva. Hitler máris kijelentette, hogy minden körülmények között résztvesz az elnök választás második menetében is. Hindenburg még nem nyilatkozott ebben az irányban, de valószínűleg ő is elfogadja az újabb jelölést. Normális eljárással biztosnak kellene tekinteni Hindenburg megválasztását, de a mai eszeveszett politikai viszonyok között nincsenek meglepetések kizárva. Moszkvánál állítólag az az intenciója, hogy a választás második menetében a kommunisták Hitlerre szavazzanak, hogy ezáltal is sietessék a társadalmi ellentétek olymértű kiéleződését, hogy a forradalmi ut elkerülhetetlen legyen. Nem tételezhető azonban fel, hogy a baloldali német munkásság vállalni merné egy ilyen kockázatos kísérlet ódiáját.

A tegnapi választás tehát nem hozta meg a teljes megnyugvást sem Német

ország, sem Európa számára. Az ellentétek csak jobban elmélyültek s a be tegség láza néhány fokkal magasabbra hágott. Németország még koránt

sincsen túl a krízisen. Talán az áprilisban megismélt elnökválasztás után tisztábban fogjuk látni a jövő konturjait.

Wurmbrand utja a sorocai szenátor mandátumtól a vacaresti fegyházig

Amikor az Averescu párt házi zsidója felkínálkozott a Zsidó Pártnak és 32 szavazatot szerzett bosszúból

Bucuresti-Bukarest, március 14. (Az Uj Kelet tudósítójától). 1926-ban szenátor volt Max Wurmbrand, Averescuék parlamentjében. Sorocán ő volt a listavezetője azóta az averescanus pártnak.

1931 márciusában, amikor még a Bulvardul Marian voltak a Zsidó Párt irodái, egy szép napon megjelent Max Wurmbrand. A szervezőmunka forgatagából Michel Landau fordult hozzá:

— Kitérek, kérem?
— Max Wurmbrand vagyok — volt az öntelt válasz.
— Örvendek... de kérem, kitérek?
— Kitérek, hát önt. Ugye Landau urhoz van szerencsém?

Wurmbrand közösen megbeszéli akar

— Én vagyok, mit óhajt? Wurmbrand zavarban néz körül, majd az egyik esendesebb sarokba vonva a fiatal zsidó politikust, mosolyogva kérdezte:

— Hát tényleg nem ismer engem, nem tudja ki az a Max Wurmbrand? Én averescuékénál szenátor voltam.

— Igazán? Maga az a Wurmbrand? És mivel lehetnék a szolgálatára?

— Látom, hogy szervezkednek, megcsinálják a Zsidó Pártot, hiába, mégis csak zsidó vagyok én is, hát azért jöttem, hogy megbeszéljük közösen a dolgokat...
— Milyen dolgokat akar velünk megbeszélni?

— Hát a választásokat.

Landau egyre idegesebb lesz, végül is dühösen kifogad:

— Na, de mondja már az Isten szerelmére, hogy tulajdonképpen mit is akar! Nem látja, hogy várnak rám?!

„Magamra vállalom Soroca megyét“

— Hát kérem. Én magamra vállalom Soroca megyét. Összállított a listát, meg szervezem a pártot... ha akarják.

— Tényleg — hangzott a gunyos válasz —, maga megtenné ezt? Sajnos, a megye már megvan szervezve, a lista össze van már állítva és a lista élén éppen pártunk elnöke, dr. Fischer Tivadar van.

Wurmbrand pár pillanatnyi hallgatás után újra felveszi a beszéd fonálát:

— Sajnálom, mert az én fellépésem a választásokon önöknek is, meg nekem is jó üzlet lett volna.

— Kérem, ez nem üzlet — kiáltja magából kikelve Landau —, mi nem visszük vására lelkiismeretünket és hagyjon bennünket békén a maga üzleteivel.

— Megbánnák — mondja Wurmbrand —, mert én mégis csak ott leszek a választásokon, az averescanus lista vezetője leszek és hajlandó vagyok lefogadni magával, hogy önök nélkül 100 szavazatot nem fognak kapni, én pedig bejutok a parlamentbe.

— Segítse meg az Isten — mondotta erre Landau —, de az averescanusok, nem pedig a zsidók listáján.

— És miközben az ajtó felé invitálta: — Mi azonban — bár sajnáljuk —, de nem reflektálunk az ön támogatására.

Harminkét szavazat

A választásokon valóban az averescanus lista vezetője volt. Végigháztala a választókat. 32 (harminkettő) szavazatot kapott.

Wurmbrand neve újra felbukkan

— És most újra találkozunk a nevével. Max Wurmbrand középpontjába került a CFR-nél történt félmilliárdos panamáknak.

Megállapítást nyert, hogy szeptember 17-től november 17-ig, tehát két hónap leforgása alatt egymaga inkasszált fuvarlevelek visszatérítése címén kb. 20 millió lejt.

A fuvarlevélpanama technikája

Hogy a kérdésben laikus olvasóinkat jobban informálhassuk a panama részleteiről, röviden leírjuk annak hátterét: A csernovici Snitzler és Schechter

fuvarlevélfelülvizsgáló cég, amely a szakmában a legrégebb és a legjobb összerakottakkal rendelkezik, több olyan titkára jött rá a tarifának, amelynek igénybevitelével és kalkulációkat végző vasuti tisztviselőknél „bevonásával“ zsiros jövedelmekre számíthatott. Megfelelő statisztikai adatok birtokában Snitzlerék tudták, hogy körülbelül mely cégek és mennyit szállítanak bizonyos árucikkekkel, fából, stb. A csernovici cég több fuvarlevélfelülvizsgáló céggel vette fel a kontaktust, megbízást adva azoknak fuvarlevelek akvirálására. Snitzlerék a fuvarleveleket egyszerűen megvásárolták a szállító cégektől; tegyük fel egy fuvarlevélért fizettek 100 lejt.

Miután a bukaresti piacon ebben a

„eikben“ a „Refactia“ nevű cég bonyolította le az akvizíciót, Snitzlerék összerakottakba léptek a Refactiával, megbizva azt, hogy vásároljon részére fuvarleveleket. Természetesen a Refactia is megkapta a maga kis jutlékát.

A szállító cégek egyszerűen cessionáltak a fuvarleveleket a Refactiára, úgy, hogy ennek már jogában állott a pénzt inkasszálni. A Refactia részben maga inkasszált a CFR-től, részben a Snitzler és Schechter cégnek továbbította a fuvarleveleket.

A Refactianak már azért is könnyebb volt a szerepe, mert a Gyáriparosok Szövetségének (Ugir) égisze alatt dolgozott s így a nagyvállalatok, a szövetség tagjai teljes bizalmát bírta. A cégnek elegáns irodái voltak a Calea Victorian, saját autója...

A vasutal a kontaktust — mint mondtuk — Wurmbrand tartotta fenn. Ő inkasszált és ő képviselte a fuvarlevél felülvizsgáló cégeket, különösen, ha arról volt szó, hogy a vasut bizonyos létezőbb visszatérítést megadjon. Ilyenkor volt szükség Wurmbrand nagyszerű „összerakottáira“.

A nagyszerű összerakották végül is a börtönbe juttatták Wurmbrandot.

Schnitzler és Schechter eltűntek. A bukaresti Refactia két vezetőjét, Révész és Feldmann még nem hallgatta ki a vizsgálóbíró. Állítólag külföldön tartózkodnak. (h. e.)

Földrengés volt a Regátban és Beszaráblában, de semmi kárt sem okozott

Bucuresti-Bukarest, március 14. Tegnap földrengés volt Romániában, amely főleg a regát és Beszarabia egyes vidékein vonult keresztül. Vasárnap reggel 5 óra 10 perckor kezdődött és 1 percig tartott a rengés, amelyet Bukarestben, Ploiestiben, Romanban és Kisenevben egyaránt éreztek. A földrengés kárt nem okozott.

Rablótámadás egy berlini karmester ellen

Berlin, március 14. Ma délelőtt Ilja Lipsakov karmester ellen vakmerő rablótámadást követtek el. A karmester berlini villájában megjelent egy fiatal ember és kijelentette, hogy sürgősen beszélni akar a művésszel. A karmester felesége nem akarta bejelenteni az ismeretlen látogatót, az idegen azonban előrántotta revolverét és követelte, hogy az asszony ébressze fel álmá-

ból férjét és adja át a háznál levő készpénzt és értéktárgyakat. A megtámadottak tényleg át is adtak egy pénzes tárcát és több értéktárgyat a rablónak, mire az elmenekült. A házaspár nyomban segítségért kiáltott, mire vad üldözés kezdődött, amelyben a rendőrök is résztvettek. Az üldözött több lövést adott le üldözői ellen, végül azonban sikerült letartóztatni.

Argetoluanu jövő miniszterelnökségét félti Mirto választójogi reformjától

A liberálisok ki akarják zárni a kispártokat a parlamentből

Bucuresti-Bukarest, március 14. (Az Uj Kelet tud.) Mint megtört, Mirto volt nemzeti-parasztpárti miniszter betértesztette a kamara szombati ülésén a választói törvény reformjáról szóló javaslatot. Az összes politikai pártok egyetértéssel a javaslattal, amely eltörli a prémiumot és megszünteti azt a helyzetet, ha valamely párt a szavazatok 40 százalékát eléri, úgy a mandátumok 65 százalékát kapja meg. Jorga miniszterelnök a kormány nevében ugyancsak a reform mellett nyilatkozott, a Lupta és Adeverul szerint azonban nem bizonyos, hogy Mirto javaslatát meg fogják szavazni, bár a kamara kimondotta a sürgősséget a javaslatra, Argetoluanu ugyanis a jövő kormány miniszterelnöke szeretne lenni és a jelenleg érvényben levő törvény segítségével biztosítani akarja a maga számára a többséget.

Emiatt Argetoluanu állítólag kijelentette, hogy a választójogi reform nem egyéb, mint tréfa. Állítólag a liberálisok sem lelkes hívei a reformnak, mert attól tartanak, hogy a mandátumok fel fognak aprozdni a pártok között. A liberálisok szeretnék kizárni a parlamentből a kispártokat és ezért

a parlamentbe való bejutáshoz szükséges minimumot 2 százalékról 4 százalékra akarják felemelni. Duca és Franasovici ebben az irányban folytattak megbeszéléseket a nemzeti-parasztpárti megbízottjaival: Mihalache, Mirto és Calinescu képviselőkkel.

Dr. KULCSÁR ISTVÁN: Bevezetés az individual pszichológiába

Tartalmi kivonata: Az ember lélekismerete. — Az egyén, mint célirányított egység. — A szervek fogyatékosága. — A „fiziológias fogyatékoság“. — A fogyatékoság létrejöttének tényezői. — A fogyatékoság-érzés kompenzációja, a személyiség fejlődésvonala. — Az ideges jellem. — A tehetség. — Gyerekkori hibák. — Idegesség és elmebaj. — Elzülés és bűnözés. — Szexualitás problémája. — A kutura. — Nevelés. — Az idegesség gyógyítása. — Önnevelés. — Függelék: Az individualpszichológia története.

Ara 98 Lei. — Kapható az UJ KELET könyvosztályában.

Mindössze százötvenezer szavazat hiányzott Hindenburg abszolút többségéhez

A nemzeti szocialisták és kommunisták nagy előretörése a német elnökválasztáson. Hitler kiáltványában további éles kérdésekre hívja fel híveit

Hugenberg hajlandó Hindenburg elnökségét elismerni, ha az elnök azonnal feloszlatja a birodalmi gyűlést

Berlin, március 14. Nemszak Németország, hanem az egész világ közvéleményének végsőik feszült várakozása közben kezdődött meg vasárnap reggel a köztársasági elnökválasztás Németországban. Hogy maga Németország népe is milyen tragikusan komolyan vette ennek a választásnak sorsdöntő jelentőségét, arra kiváltképpen jellemző az a tény, hogy ezen a választáson a választók 90 százaléka szavazott le. Ilyen nagyarányú szavazás tehát még nem folyt le Németországban, ami részben a pártok közötti ellentétek végső kiéleztségének tudható be.

A választás végső eredményei nem hozták meg a pozitív döntést, helyesebben nem hozták meg Hindenburg abszolút többségét, bár ennek az abszolút többségnek az elérése mindössze 150 ezer szavazaton mulott.

Am ha ezt az abszolút többséget ezáltal nem is sikerült megszereznie az ősz tábornoknak, kétségtelen, hogy a második menetben, mely április 10-én lesz, Hindenburgot választják meg újra a köztársaság elnökének,

pártra esett 2 millió 458 ezer 490, a katolikus centrumra esett 4 millió 128 ezer 929, a kommunistákra esett 4 millió 587 ezer 708, a német néppártra (Stresemann pártja) esett 1 millió 576 ezer 148, a demokratákra esett 1 millió 322 ezer 608, a gazdasági pártra esett 1 millió 360 ezer 858, a bajor néppártra esett 1 millió 58 ezer 556 szavazatot.

A jelenlegi elnökválasztáson Hitler előretörését főleg azzal lehet magyarázni, hogy a Stresemann volt néppártja Hitleréhez csatlakozott és rá adták szavazatukat. E két reakciós színezetű polgári párt ma már teljesen feladta önállóságát és tömegei a Hitler-pártban helyezkedtek el.

Hitler kiáltványt adott ki

Lapzártakor érkezett jelentés szerint a választások eredményei a nemzeti szocialisták táborában meglehetősen lehan-

goltást keltek, mert nem számítottak arra, hogy Hindenburg már az első menetben olyan fölényesen előre fog törni. Hitler hétfőn délután kiáltványt adott ki, amelyben felhívja a nemzeti szocialisták tömegeit, hogy a választási harcot a legelősebben folytassák a második menetben is.

Egyidejűleg a Hugenberg-sajtó képviselői előtt azt a kijelentést tette,

hogy a nemzeti ellenzék abban az esetben szívesen beleegyezik Hindenburg elnökségébe és nem állí a második menetben ellenjelöltet, ha Hindenburg elnöké választása után azonnal hajlandó feloszlatni a birodalmi nemzetgyűlést

és május közepére kiirattja az új választásokat, amikor Bajorországban és Porsorsországban tartományi választások

Követelje az új típusú

2 wattos hangszórómagnet

FW ára Lei 700.—
FWE „ „ 675.—

Vezérképviselet és gyári lerakat:
Hirschmann Károly
Arad, Str. Gh. Lazar 17.

lesznek.

Az elnökválasztással kapcsolatban egyébként Berlinben vasárnap este összesen 350 előállítás történt. Súlyos rendzavarás hírére jelentették a belügyminiszteriumnak Hickerswagendől, ahol a kommunisták és a nemzeti szocialisták vasárnap délelőtt fegyveres csatát vívtak. A tüzharcban két kommunista elesett és egy harmadik oly súlyosan sebesült meg, hogy kórházba szállítása közben meghalt. A rendőrség egyébként mindenütt kíméletlen erővel avatkozott bele a náci és a kommunisták harcába és számos embert a helyszínen azonnal letartóztatott.

Egymilliárd 800 millió lej a CFR legnagyobb deficitje

Jonescu tábornok vezérigazgató nyilatkozik a vasut pénzügyi helyzetéről

Bucuresti-Bukarest, március 14. (Az Uj Kelet tudósítójától.) Jonescu tábornok, a vasutak vezérigazgatója tegnap délután nyilatkozott a sajtó képviselői előtt a CFR helyzetéről. Rámutatott arra, hogy az általános gazdasági és pénzügyi válság körülbelül 1 milliárd 800 millió lej deficittel zárult, mint ahogyan deficitese volt a CFR költségvetése az ezt megelőző három évben is. A CFR nem dolgozna deficittel, ha az állam megfizetné azokat a szállításokat, amelyeket a vasut különböző állami in-

tezményeknek eszközöl s ha a vasut nem hozna áldozatokat az ország általános érdekeiért.

Különböző kedvezmények és szabadjegyek 1 milliárd 300 millió lejes megterhelést jelentenek a vasutnak. Ezenfelül a CFR évi 200 millió lejt fizet be a vasuti nyugdíjasok számára, 530 milliót költ el a betegsegélyező pénztárra és ezenkívül 285 millió lejjel egészíti ki a nyugdíjalapot. 600 millió lejes áldozatot hoz évente a CFR a román vasuti ipar fenntartása érdekében. Ez összesen 3 és

félmilliárd lejt tesz ki.

A CFR ennek ellenére is folytatni fogja beruházási kampányát azokból az összegekből, amelyek a két külföldi kölcsönből rendelkezésre áll. Egy-két hónapra belül a másodrendű vonalakon autómotorokat fognak mozdonyok helyett beállítani. A legutóbbi CFR panamakkal kapcsolatosan Jonescu tábornok annak a reményének adott kifejezést, hogy az igazságszolgáltatás az összes bűnösöket meg fogja büntetni.

„Egy ember sincs a kilépők sorában, akit sajnálni tudnék” – mondja Averescu marsall

Az Indreptarea újabb súlyos kilételeket tartalmazó cikket közölt a monarchiáról

Bucuresti-Bukarest, március 14. (Az Uj Kelet tudósítójától.) Goga szombati pártkongresszusa, amelyen Averescu marsallnak a néppártból való kizárását elhatározták, óriási visszhangot keltett a politikai életben. Averescu marsall ugyan is nem tekintí megtörténtnek ezt a kizárást és továbbra is magának vindikálja a néppárt elnökségének jogát. Erre mutat az is, hogy az Indreptarea mai száma március 20-ra összehívja a néppárt végrehajtóbizottságának ülését.

Averescu senkit sem sajnál a távozóik közül

A marsall egyébként intervjut adott a galaci Prezentul című napilap munkatársának, amelyben kijelenti, hogy a néppárt csak jól jár Goga akciójával. Az ő pártja nem az ígéretek politikájának a hirdetője, hanem mindig realitás alapon állott és azok, akik a párt zászlaját követik, tisztában vannak ennek az elvnek a fontosságával. A pártjából eltávoztak többnyire olyan elemek, amelyek inkább károsok voltak pártszempontból, de az ország szempontjából is, mint hasznosak. A párt politikai presztízse csak emelkedni fog. Alig van egy név a kilépettek sorában, akit sajnálni tudna, mint a néppárt veszteségét.

A marsall lapja, az Indreptarea egyébként szombati számában feltűnést keltő

kis cikket közöl, amely újabb burkolt támadást tartalmaz az uralkodó ellen. A kis cikk többek között a következőket mondja:

Az Indreptarea furcsa cikke

„Lehet a monarchia bármilyen eredetű, jöhet egy isteni kinyilatkoztatásból, amely nek a mi generációnk nem volt tanuja, hogy azt magáévá tehesse, lehet szimbólum, lehet erő, lehet jog, amely kötelesség is és lehet kötelesség, amely amilyen mértékben teljesítik, joggá is válik. Egyelőre egy dolog bizonyos, fájdalmasan bizonyos. Hogy szükségünk van a monarchia gyakorlására, hogy ezt várjuk, hónapok óta várjuk, egy egész ország szenvedései közepette. Miután a monarchia „fogja magával ágát és jární fog”, majd megcsináljuk a monarchia teóriáját, amely természetesen attól lesz függővé téve, hogy mi fog történni.”

Ki a szerző

Ezeket a szenzációs sorokat a szerkesztőségnek egy megjegyzése kíséri, amely szerint a felelősség teljes mértékben a cikk szerzőjét illeti. Amióta az Indreptarea az ismert kampányt vezeti a királykérdésben, a hatóságok egyetlen egyszer sem intervénáltak. Ezáltal azonban a rendőrség felsőbb utasításra nyomozni kezdett a cikk szerzője után. Először azt

hitték, hogy Averescu marsallról van szó. Ez azonban kijelentette, hogy a cikket nem ő írta, de készséggel hajlandó teljes felvilágosítással szolgálni az ügyészségnek. Azt hiszik, hogy a fentidézett néhány sor Athanasiu volt alminiszternek egy cikkéből származik. Athanasiu Goga akciójához csatlakozott és egy hírlapi nyilatkozatban kijelentette, hogy nem tudja magát azonosítani Averescunak a királlyal szemben tanúsított magatartásával. Válaszképpen a következő szerkesztői üzenetet kapta az Indreptareától:

„Nagy zavarban vagyok. Kezünkben van Önnek egy kézírásos cikke, amely olyan dolgokat tartalmaz az alkotmányos restaurációról, amelyeket véleményünk szerint nem lett volna szabad elfogadni a néppárt egyik tagjának sem. Most azonban nincs semmi okunk már arra, hogy véleményeiket cenzurázzuk. Ezért hírlapi nyilatkozatának kiegészítésül le fogjuk közölni cikkét, ha csak idejében nem kér meg arra, hogy ettől eltekintsünk.”

Die Bes'en Jüdischen Anekdoten

15 lej beküldése ellenében (bélyegben is) portómentesen szállítja az Uj Kelet könyvosztálya.

Megkezdődött a tavaszi ruhák olcsó tisztítása és festése az „UNIO“-nál

EGYESÜLETI ÉLET

Országos akció az erdélyi zsidó diákságnak

Az eddig még igénybe nem vett helységeken a sor, hogy megtegyék kötelességüket a tanuló ifjúsággal szemben. — Lépjének akcióba a zsidó vendiások

Cluj-Kolozsvár, március 14. A gazdasági megrázkódtatások természetszerűen a társadalmi intézmények alapjait ingatták meg leginkább. Megcsappant az adakozók tábora és azt is, akinek még telnék áldozatokra, magával ragadta a pánikhangulat és szinte megkövült téltelenséggel nézi, hogyan omlik össze körülötte minden. Ennek a benuhágnak pedig nem szabad tovább tartania, mert maholnap társadalmi intézmények nélkül maradunk és ha a keretek széthullanak, eluszik az is, amit ma még a magunkénak mondhatunk.

Ezuttal az ifjúságról van szó. A sokat becézett, sokat értékelt „holnapról”, amelytől annyit várunk, amelytől a népéhez való ragaszkodást oly természetességgel megköveteljük, de amely iránt kétségbeesztő helyzetben is oly kevés gondoskodást és szeretetet tanúsít a társadalom.

Pedig vannak lelkesítő, nagyszerű példák is. Kolozsvár, Marosvásárhely és még egy néhány helységi zsidósága, megmutatták, hogy rossz viszonyok között is mit lehet és kell tenni az ifjúságért, ha lehetőséget akarunk adni a benne rejlő értékek kifejlődésére és ha igényt tartunk ezekre az értékekre. Jóval nagyobb azonban azoknak a helységeknél a száma, amelyek minimális összegekkel sem adták tanulétnak, hogy egész népi és kulturális jelentőségében kiserik figyelemmel a mai zsidó ifjúság fejlődési útját. Sőt közömbösséget mutat azoknak az intellektuelleknek a nagy része is, akik a maguk diákkorából ismerik a nélkülözések és energiaörlo gondok közötti tanulás keserveit s akik igénybe is vettek hasonló intézményeket.

Igy szinte természetes, hogy az erdélyi zsidó diákok egyetlen intézménye, a kolozsvári menza, ahova Erdély minden zugából jönnek szegény családok gyermekei, amelynek működése tehát minden helységnek egyben lokális ügye, is, ismét válságos helyzetbe jutott. Ellátást egyelőre még mindig több mint száz diáknak nyújt a menza, az otthont azonban részben már is kellett építeni és ha nem történik egy általános társadalmi megmozdulás az intézmény érdekében, úgy aligha fogja tudni a tanév végéig folytatni működését.

Röviden és szárazon jelentjük ezt be Erdély zsidó társadalmának, amely bizonyára meg fog mozdulni és el fogja hártani azt a helyrehozhatatlan erkölcsi veszteséget, amely a menza megszüntével érne.

A közeli purim alkalmat fog adni arra, hogy azok a helységek is, amelyek eddig nem tudták előteremteni hozzájárulásukat, most gondoskodjanak arról. A purimi rendezvények, családias jellegű összejövetelek lehetőséget nyújtanak az ifjúsággal szembeni kötelességünk teljesítésére, a zsidóság felelősséget érző társadalmi tényezőin mulik, hogy — ahol más módon nem történt kellő gondoskodás a menza fenntartásához való hozzájárulásról — ezeket a lehetőségeket kihasználják.

A legkisebb helységeknek is ki kell vennie részét az akcióból, mert az erdélyi zsidóság összességéé a kolozsvári menza, amelynek diákjai feszült várakozással lesik, gondoskodásába veszi-e őket a zsidó társadalom s lehetővé teszi-e, hogy a tanév végéig biztosítható legyen a menza működése.

(L. A.)

A szigeti Brith Trumpeldor purimestje. Március 22-én rendezi a szigeti Brith Trumpeldor nagyszabású műsoros purim-estjét. A szigeti Trumpeldornak tradíciója van már a jólsikerült purim-esték megrendezésében s ezért meg van a garancia arra, hogy az ideai purim-est is a legnagyobb siker jegyében fog lezajlani. Az est iránt, mely a Polgári Kör ter-

Purimi vitaték német nyelven

Das Geheimnis der Königin (2 felvonásban.) Prologgal Ara előadási joggal együtt 50 lej. Kapható az Uj Kelet könyvostályában.

meiben lesz megtartva, városzerte óriási érdeklődés nyílvánul meg.

Szerda este a City kávéház emeleti helyiségében cionista diénst lesz, melyen Weinberger Nándor tart revüt.

Az Academith-Barisszia f. hó 15-én, kedden este 9 órai kezdettel a Zsidó Menza helyiségeiben gyűlést tart, melynek keretében Kaszner Rezső, az Uj Kelet szerkesztője Otto Heller berlini írónak „Untergang des Judentums” című könyvéről tart befejező előadást, melyet általános vita fog követni. Vendégeket szívesen lát a vezetőség.

A Wizo és a Keren Kajemeth purimi táncestélye. A Zsidó Nemzeti Szövetség kolozsvári csoportja a Keren Kajemeth-tel és a Wizoval karöltve f. hó 19-én este 9 órai kezdettel a City kávéház helyiségeiben műsoros purimi táncestélyt rendez. Az estélyre külön meghívók nem lettek kibocsátva s így a rendezőség ezuton kéri a város zsidóságát, hogy minél nagyobb számban jelenjen meg a nagysikerűnek ígérkező rendezvényen. Az estély részletes programjának ismertetésére legközelebbi számunkban még visszatérünk.

KÖZGAZDASÁG

„A bankok készségeg átengedik összes aktíváikat és passzíváikat az államnak...”

A Bankszövetség elkéseregetthangu memorandumban tiltakozik az uralkodónál a pénzintézetekkel szemben teremtett helyzet ellen

Bucuresti-Bukarest, március 14. (Az Uj Kelet tud.) A romániai bankszövetség vasárnap ülést tartott Bukarestben. Az ülésen, amelyen Grigore Coandă elnökölt, a bankok képviselői elkéseregethangu beszédekben tiltakoztak a konverziós törvényjavaslat ellen, majd megállapították, hogy a bankok ellen egy igazságtalan rágalmozó kampány folyik. A beszédek eredményeképen elhatározták, hogy tiltakozó memorandumot fognak az uralkodó, a kormány és a parlament elé terjeszteni.

Ez a memorandum a következő pontokat tartalmazza: A pénzintézetek igazságtalannak és megérdemeletlennek tartják a ellenük teremtett atmoszférát. Bizonyosak abban, hogy közeledik a nap, amikor ki fog derülni, hogy végzetes hibát követtek el ellenük. 2. Kijelentik, hogy tehetetlenek azzal az anarchikus áramlattal szemben, amely ellenük megindult. 3. Kijelentik, hogy hajlandók a pénzintézetek aktíváit és passzíváit az államnak átengedni, azzal a feltétellel, ha azok, akik ezt követelik, állják a következményekért a teljes felelősséget.

lik, állják a következményekért a teljes felelősséget.

5. A bankok vezetői, akik összeomlani látják évtizedes tevékenységük eredményét, kéri, hogy teljesítsék a következő utolsó kívánságukat:

a) Mentsek meg az intézetek presztizsét, amelyek horribilis áldozatok árán és elkerülték a csődbejutást, vagy a kényszerregegyezséget.

b) Likvidálják becsületesen a pénzintézetek vagyonát és mentsek meg a betétesek vagyonát.

c) Ne zárják el teljességeg a hiteljövöbeni újjászervezésének útjait.

Ecélből a bankok kéri, hogy a konverziós törvény 42. szakaszába iktassanak be egy bekezdést, amely szerint nem lehet végrehajtani, elárverezni, vagy csődbekergetni azokat a pénzintézeteket, amelyek bebizonyítják, hogy követeléseiknek legalább 25 százaléka konverzió, vagy kényszerregegyezés alá esik.

Hillegom AURORA Hollandia

világhírű virághagymák

Rendeljék hagymáikat egyenesen a legjobb hollandiai telepről

Egy idő óta virághagyma rendeléseket kapunk szoba vagy kert részére az Önök országából.

Azon célből, hogy cégünket valójában bevezessük az Önök hazájába, azt hisszük, legjobb, ha felajánlunk Önöknek egyet a mi virágyökér- és hagymagyűjteményeinkből, melyek oly változatos, gazdag színűek és édes illatúak, amilyeneket Önök még sohasem láttak.

Ebben a gyűjteményben 350 mindenféle hagyma és növény foglaltatik és általunk, szakértők által, éppen az Önök éghajlatához mérten lett összeállítva. Az „Aurora”-virágok örömet szereznek fiataloknak és öregeknek, gazdagoknak és szegényeknek. Az „Aurora” virághagymagyűjtemények szobáját vagy kertjét valódi paradicsommá változtatják.

Tekintete véve a számos rendelést, melyeket naponta kapunk, kérjük Önöket adják fel nekünk rendeléseiket minél előbb, tisztán följegyezve nevüket és címüket. Senki sem mulassza el, hogy megrendelje ezt a gyűjteményt még ma cégünkötől, melynek címe:

Aurora Bulb Nurseries, Hillegom—Hollande—Europe (azaz Aurora hagymatermesztés)

A mi nagyszerű gyűjteményünk a következőkből áll:

- 100 nagyvirágu kardilium (gladiolus) 5 különböző színben: lila, sárga, piros, rózsá, és lazaezsín.
- 50 kisvirágu gladiolus 5 szép színben.
- 20 begonia (10 egyszerű és 10 dupla) vegyes színekben.
- 15 különböző változatu élő növény.
- 10 jácint (Hyacinthus Candicans), a virágok királynője.
- 50 anemona, népszerű szírványzsinű virág.
- 50 renankula „kis rózsák” mindenszínben.
- 30 oxalis depii, melynek neve „szerencsegyökér”.
- 15 különböző színű montbretia.
- 15 dahlia „Aurora's Roem”.
- 350 hagyma és gyökér 70 frankért, kettős gyűjtemény (700) 130 francia frankért.

Gyors kiszolgálás. Költségnélküli küldés. Minden rendeléshez mellékelünk egy egészségi bozinytványt a phytopathologikai intézettől. Minden fajtát külön csomagolunk a valódisági címkevel. Képes tájékoztató angol, francia, vagy német nyelven díjmentesen a rendelésekhez. Azon rendelésekhez, melyeket a pénzzel együtt kapunk, gratis adunk 6 világhírű „Aurora” tigrislium ujdonságot. Ha nem lesz mezemlítve, m'lvén módon effektualjuk a rendelést, utánvétellel küldjük még külön 5 fr. költséggel.

RÁDIO MŰSOR

Kedd, március 15.

Bukarest. 15: Grammofón. 20: Zenekari hangv. 20.45: Enekszólo. Budapest. 9: Istentisztelet. — 12.05: Hangv. 14: Grammofónhangv. 15.30: Mese. 16: Katonazene. 17: Előadás. 17.30: Március 15-i ünnepély. 19.30: János vitéz c. operett, cigányzene. Bécs. 13.10: Operettduettek. 19.45: Slágerek. Berlin. 16.30: Zenekari hangv. 20.30: Filharmónikus hangv. München, Augsburg. 21.20: Kamarazene. Lipse. 16.30: Koncert. Hamburg. 22.30: Valcerok és operettek Königsberg, Heilsberg. 19.45: Koncert Breslau. 21.10: Johann Strauss est. Köln—Langenberg. 20.30: Koncert. Varsó. 17.35: Szimf. hangv. 20.15: Magyar hangv. 22.55: Táncczene. Poznan. 20.15: Könnyű zene. Riga. 19.05: Konvert. 21.15: Zenekari hangverseny. Milánó. 20.45: Operett. Palermó. 22.10: Kamarazene. Róma. 22: Puccini: Madam Butterfly. Prága. 20.45: Opera. Pozsony. 17.50: Szórakoztató zene. — 19.40: Népszerű zene. Kassa. 19.05: Esti zene. Brünn. 19.40: Cseh zene. Svájci Adók. 20: Kamarazene. Stockholm. 18.45: Szólókarvartett. 22: Szórakoztató zene. Belgrád. 18: Szalónkvintett. Osló. 20: Zenekari hangv.

Szerda, március 16.

Bukarest. 20.45: Zongoraszólo. 21.15: Hegedűhangv. Budapest. 12.05: Kvintettkoncert. — 18: Cigányzene. 20.30: Operett fejlődése. 22.15: Kvartett. 23.15: Táncczene. Bécs. 13.10: Népdalok. 16.30: Goethedalok. 17: Koncert. Königswusterhausen. 23.30: Koncert. Berl'n. 18: Wagner hangv. 20: Koncert. 23.15: Táncczene. Lipse. 20: Tarka est. Hamburg. 12.30: Koncert. 21.10: Olasz hangv. Königsberg. 20.30: Táncczene. Breslau. 19.30: Szórakoztató zene. Stuttgart. 20.30: Énekeze. Frankfurt. 21: Erwin und Elmire. Szindarab Goetheről, énekekkel. Varsó. 20.15: Könnyű zenekari hangv. 21.25: Hangv. 23: Táncczene. Poznan. 16.35: Grammofón. Riga. 21.05: Vidám zenekari hangv. Milánó. 20.45: Zenekari hangv. Palermó. 20.45: Könnyű zene. Róma. 21: Opera. Prága. 19.20: Saxofón és harmónika. Pozsony. 19.20: Szlovák népdalok. Kassa. 18.10: Grammofón. Madrid. 22.30: Kamarazene. Moszkva. 17: Délutáni hangv. Svájci Adók. 21: Zenekari hangv. 20:

Könyvostályunkat átszervezzük

Ezért a raktáron levő könyveket olcsón kiárusítjuk:

- Német nyelvű könyvek:**
- Nathan Asch: Der 22. August (Gyönyörű vásonkötésben) 150 lej
 - Ludwig Lewisohn: Gegen den Strom (vásonkötésben) 180 „
 - Max Nordau: Erinnerung 180 „
 - Mendele Moicher Sfurim: Schloimale 180 „
 - Trumeldor: Tagebücher 150 „
 - Leopold Hichler: Moses Mautner und Sein Sohn 90 „
 - Perez: Adam und Eva novellék 80 „
 - Jakob Klatzkin: Krisis und Entschcheidung köve 60 „
 - Heinrich Margulies: Kritik des Zionismus I. II. kötet 40 „
 - Kreppel: Judentum und Judentum von heute 300 „
 - Gustav Karpeles: Geschichte der orientalischen Literatur 60 „
 - Roth: Hiob (gyönyörű vásonkötésben) 180 „
 - Buber: Die Jüdische Bewegung I. II. köve 150 „
 - Josef Kastein: Sabbatai Zewi 150 „
 - Max Brod: Im Kampf um das Judentum 80 „
- Szállítjuk utánvétellel, vagy az összeg és portóköltség előzetes beküldése mellett (postabélyegben is.)

Kidült a kapitány

Pénzügyi körök szerzte a svájci

Párizs, március 14. A múlt éjjeli órákban, amikor világlapok szerkesztőjezték a munkát, meggyártott szét a világba Kreuger, a világhírű gyufafakirály szíven meghalt. Pánikszerű lett ez a világba dobott ösztönszerűen ére pillanatban, hogy nem gédia után tett pontot érezték, hogy Ivar Kreugertusa egy etappját a megrázkódtatásoknak elmúlt két esztendőben gi és pénzügyi bereng Szimbolikus, mély értő öngyilkosság annál az szegény világ leggazdottak és aki a munkánkülözésnek és nyom

Az ötvenes

Litorin és Bohn kisórától várták a Renesfakirályt. Midőn látták autóbá ültek és Kreug Emanuel III. Avenuenlyára hajtottak. Mert a gyufafakirálynak küllő Európa csaknem mind lamának fővárosában. A személyzet azzal főtka, hogy a gyufakirály Litorin és Bohn kisapogattak a háló ajtajlasz. Belépnek a hálósmeredve állnak meg az

A francia körtartja

Párizs pénzügyi köröcsapott le a gyufa királyre. Az első pillanatbanitottak, de a bucsulev tázta Kreuger halálán. A rendőrség azonnal francia kormányának étere az öngyilkosság hírig titokban tartották. Yorki tőzsdén erről tudsenek. Tartottak attól, kosság híre katasztróféden előidézni. A párizs temetése miatt zárva szelesebb körökben csaban szereztek tudomásságról. Este egynegye

Alig van könyv, n egy komplett lexikon szerezhetők meg könyvkiadó

GENIUS

300 képpel, 64 mű egész tárházat nyu megtalálja benne szüksége van. S am megveheti, 180 lej, egészsv

Rendelje meg Megrendelhető

Kidült a kapitalizmus egyik hatalmas oszlopa

A svéd gyufatröszt anyagi összeomlása halálba kergette Ivar Kreugert, a gyufakirályt

Szombat délelben párizsi lakásán agyonlőtte magát Ivar Kreuger, a világ leggazdagabb embere. Háromhónapos newyorki tárgyalásainak kudarcra adta meg a közvetlen impulzust az öngyilkossághoz. A svéd kormány tagjai permanenciában vannak, hogy megakadályozzák a pánikot.

Pénzügyi körökben pánikszzerű hangulatot idézett elő világszerte a svéd gyufakirály öngyilkossága

Párizs, március 14. Szombaton a kétféle éjjeli órákban, amikor már a nagy világlapok szerkesztőségeiben és befektetők a munkát, megdöbbentő hírt sugárzott szét a világba a rádió. Ivar Kreuger, a világhírű svéd nagyiparos, a gyufakirály szívenlőtte magát és meghalt. Pánikszzerű hangulatot teremtett ez a világba dobott hír. Az emberek ösztönszerűen érezték már az első pillanatban, hogy nem egy egyéni tragédia után tett pontot a revolvergolyó, érezték, hogy Ivar Kreuger tragikus gesztusa egy etappját jelenti azoknak a megrázkódtatásoknak, amelyek az elmúlt két esztendőben a világ gazdasági és pénzügyi berendezkedését érték. Szimbolikus, mély értelmet nyert ez az öngyilkosság annál az embernél, akít a szegény világ leggazdagabbjának tartottak és aki a munkanélküliségnek, a nélkülözésnek és nyomornak ebben a

korszakában is milliárdokban számolta vagyonát és negyven állam gazdasági és pénzügyi, tehát politikai irányításába volt beleszólása.

Az utolsó tanácskozás

Ivar Kreuger háromhónapos amerikai tartózkodás után pénteken este érkezett Párizsba. Szombat délelőtt tizenegy órára magához kérette konzorciumának egy Litorin nevű tagját. Dél előtt tizenegy órára beszélt meg a találkozási Litorin párizsi szállásán, a Vendome-téri Renes-szálló egyik szobájában. A tervek szerint Litorin, akit Kreuger táviratilag rendelt Stockholmból Párizsba, be kellett volna, hogy számoljon a gyufakirálynak a Lengyel országgal folytatott tárgyalásokról. A megbeszélésre hivatalos volt Karin Bohn kisasszony, Kreuger harminceves svédzármasú párizsi titkárnője is.

Az ötvenegy éves gyufakirály befejezte életét

Litorin és Bohn kisasszony tizenegy órától várták a Renes-szállóba a gyufakirályt. Midőn látták, hogy nem jön, autóba ültek és Kreugernek a Victor-Emanuel III. Avenuen lévő lakosztályára hajtottak. Mert tudni kell, hogy a gyufakirálynak külön lakása volt Európában csaknem minden nagyobb államának fővárosában.

A személyzet azzal fogadta a látogatókat, hogy a gyufakirály alszik még. Litorin és Bohn kisasszony erre kopogtattak a háló ajtaján. Semmi válasz. Belépnek a hálószobába és kővé meredve állnak meg az ajtó mellett: az

ötvenegy éves Kreuger holtan fekszik ágyán. A szív tájékán egy lyuk, amelyen még csöndesen szivárog a vér. Az ágy mellett a parketten egy revolver a gyufakirály éjjeli szekrényén egy angolnyelvű, Litorinhoz intézett levél. A következő szöveggel:

„Az orvosok figyelmeztettek idegességem következményeire. Azt tanácsolták, hogy azonnal vonuljak vissza az üzleti életemből és teljes pihenést szenteljek magamnak. Fáradt vagyok és megölöm magam. Nem tudom elviselni a gazdasági nehézségeket. I. Kreuger.”

A francia kormány rendeletére titokban tartják az öngyilkosság híreit

Párizs pénzügyi köreiben bombaként csapott le a gyufa király halálának híre. Az első pillanatban büntényt gyantítottak, de a bucsulevél rövidesen tisztázta Kreuger halálának körülményeit. A rendőrség azonnal jelentést tett a francia kormánynak és ennek rendelkezése az öngyilkosság híreit este hét óráig titokban tartották. Nehogy a newyorki tőzsdén erről tudomást szerezhesenek. Tartottak attól, hogy az öngyilkosság híre katasztrófákat fog a tőzsdén előidézni. A párizsi tőzsde Briand temetése miatt zárva volt, úgy, hogy szélesebb körökben csak az esti órákban szereztek tudomást az öngyilkosságról. Este egynegyed tizenegy óra-

kor a párizsi rendőrség végül hivatalos kommunikét adott ki, amelyben megerősítették Kreuger halálának híreit.

A svéd főváros gyászolja második „királyát”

Stockholmban, Svédország fővárosában a korai esti órákban már szájról-szájra járt a gyufakirály tragédiájának híre. Itt azt hitték az első pillanatban, hogy közönséges tőzsdemanőverről van szó, aminőhöz hasonlóval az utóbbi időben többször is próbálkoztak azok, akik a la baisse játszottak a gyufakirály részvényeivel. Este nyolc óra körül azonban a svéd távíroda iroda hivatalos kommunikében hozta Svédor-

szág lakosságának tudomására Kreuger öngyilkosságát. A kommuniké szerint a gyufakirály meghitt barátai már régen tudtak Kreuger rendkívüli idegességéről és ezek szerint a gyufakirály newyorki erőfeszítései jelentős mértékben járultak hozzá állapotának

Kreuger barátja szívshűdést kapott az öngyilkosság hírére

Kreuger egyik legbizalmasabb barátja és konzernjének egyik igazgatója, Farrander, az országszerte ismert nevű bankár az öngyilkosság hírére szívshűdést kapott és meghalt. Stockholmi jelentés szerint Svédországban az utóbbi napokban egyre riasztóbb hírek terjedtek el a Kreuger-konzern válságáról. Óriási részvénypaketteket kényszerítettek eladásra a stockholmi tőzsdén. Szombaton egy tételben 50 ezer Kreuger-kötvényt adtak el 119-es árfolyamon. Ennek a kötvénynek jegyzése csütörtökön még 145 svéd korona volt. A svéd minisztertanács állandó permanenciában van. Törvényi vaslaton dolgoznak, amely lehetővé teszi, hogy a bajbajutott magánvállalatok állami támogatásban részesüljenek és moratóriumot vegyenek igénybe.

Az utolsó ütköztálya

Párizsi pénzügyi körök véleménye szerint Kreuger öngyilkosságához az adta meg a közvetlen impulzust, hogy newyorki útja, amelyen meg akarta szerezni vállalatai megmentéséhez szükséges hitelt, kudarcra végződött. Kreugernek, aki már hosszabb ideje nem tudott fizetési kötelezettségeinek elget tenni, ez volt az utolsó ütköztálya. A nagy áthidalási kölcsönt azonban, amely nélkül a konzern összeomlásra volt ítélve, háromhónapos idegfeszítő tárgyalások után sem tudta megszerezni a gyufakirály. Francia tőzsdei körökben valóságos pánik uralkodik, mert mindenki tudja, hogy Kreuger szoros pénzügyi összeköttetésben állott francia pénzügyekkel és a francia állammal. Jellemző, hogy Kreuger néhány évvel ezelőtt 2 milliárd frankos kölcsönt folyósított a francia államnak a frank-stabilizáció végrehajtására. Franciaország azonban ezt a kölcsönt még lejáratá előtt visszafizette.

A „Matin” véleménye szerint, amely kétségkívül a tényleges helyzetet meríti ki, Kreuger összeomlását azok a hatalmas kölcsönök idézték elő, amelyeket a gyufakirály különböző államoknak, különösképpen olyan délamerikai államoknak folyósított, amelyek moratóriumot léptettek életbe. Ezenfelül egy Lengyelországgal fennálló megállapodása értelmében 1932 június elsején 100 millió dollárt kellett volna Lengyelországnak kifizetnie, a helyzet azonban olyan volt, hogy ezt a kötelezettségét semmilyen körülmények között nem tudta volna teljesíteni.

A gyufakirály élete és pályája

A kapitalista világban megdönthetetlennek hitt Kreuger-konzern ellen 1931 tavaszán intézték newyorki bankkörök az első attackot. Ezeket a híreket annak idején a Lee and Higginson bank, amellyel a gyufakirály összeköttetésben állott, kategórikusan megcáfolta. Pénzügyi körökben azonban több mint egy fél éve tudták, hogy a Kreuger-kon-

sulyosbodásához. Svédországban az egész ország lakosságát hihetetlenül le-sujtotta a hír. Valóságos nemzeti gyászt idézett elő a tragikus hír, amelynek az egész világ gazdasági és pénzügyi életére való kihatásai előreláthatólag nem fognak sokáig késlekedni. A Kreuger és Toll cég vezetői az öngyilkosság hírének megerősítése után azonnal hozzáálltak a cég könyveinek átvizsgálásához. Szombaton éjjelre rendkívüli ülésre hívták össze a svéd törvényhozás mindkét házát, hogy megtanácskozzák azokat az intézkedéseket, amelyek a fenyegető pánik megakadályozása érdekében foganatosítandók. A stockholmi tőzsde hétfőn zárva maradt. A kormány tagjai rendkívüli minisztertanácsra ültek össze, amelyen kizárólag a gyufakirály halálával kapcsolatos kérdéseket tárgyalták meg. A svéd jegybank vezetője, aki Bazelen tartózkodott, hogy résztvegyen a nemzetközi fizetések bankja igazgatótanácsának ülésén, a hír vétele után azonnal Stockholmba utazott. Bazelen a svéd gyufatröszt összeomlásától tartanak.

cernél baj van. Az a zseniális elgondolás, amely a világ gyufatermelésének egy konzernben való tömörítését tűzte ki célul s amely azt javarészt keresztül is vitte, nem tudott dacolni az egész világon elhatalmasodó gazdasági és pénzügyi válsággal. Ivar Kreuger, aki 1880-ban született a svédországi Kalmarban, tizenkilenc éves korában már megszerezte a mérnöki diplomát és Amerikába vitorlázott, ahol előbb telekspekulációval foglalkozott, majd az építészeten specializálta magát. 1907-ben visszatért Svédországba és Paul Tollal együttesen megalapította a Kreuger et Toll építészeti vállalatot. Különböző filmvállalatok létesítése után a pénzsinálás új lehetőségeit keresi: koncentrálja a svéd gyufagyárakat, megszünteti a közöttük lévő konkurenciát és amikor a háboruban pénzügyileg kimerültek az államok, hozzájárul a világtermelés monopolizálásához. Kölesönöket folyósít és a gyufamonopóliumot kéri ellenértékképpen. Nemsokára 40 országban 150 gyufagyár áll az ő rendelkezése alatt. Az elmúlt két évben a kedvező fatermelési viszonyok között lévő Szovjetországnak gyufakonkurrenciája és Ivar Kreugernek elektromossági és telefontröszt tervvei ásták alá a konzern anyagi helyzetét. Az adó sok nem fizettek, a világválság keresztluhuzta a zseniális számításokat.

Ötvenegy éves volt és kétszázmilliárd lej volt a vagyona

Ötvenegy éves korában halt meg Ivar Kreuger. A világ leggazdagabb emberének tartották, vagyonát 200 milliárd lejre becsülték. Szimpatikus kedves, közvetlen ember volt. Szerette a virágokat s alig néhány hónappal ezelőtt szerelemből megnősült: Wachtmeister grófnőt vette el feleségül. Most agyonlőtte magát. Az élete meteorszzerű fellobbanás volt és úgy aludt ki, mint egy drága monopolizált gyufa.

Halálozás. Hosszu szenvedés után meghalt Máramaroszigeten özv. Semmel Volfné, aki városszerte megbecsülésnek örvendett. Temetésén a cianista helyi-csoport, valamint az összes cionista ifjúsági szervezetek képviseltették magukat. Halálát öt gyermeke és nagykiterjedésű rokonsága gyászolja. A gyászoló család iránt óriási részvét nyilvánult meg.

Mai Dekameron.

Az Uj Irók

Szerkeszti: Móríc Zsigmond. Ára 90 lej.

Kapható az Uj Kelet könyvosztályában az összeg és portókölség előzetes beküldése ellenében (bélvegyben is), vagy utánvétellel.

Alig van könyv, mely nélkülözhetlenebb lenne, mint egy lexikon. De egy komplett lexikon eddig nehéz ezrekbe került s így csak igen kevesen szerezhetik meg maguknak. Ezen a nehézségen segített a Génius könyvkiadó, egykötetes komplett magyar lexikonával. A

GENIUS KIS LEXIKONA

800 képpel, 64 műmelléklettel, 1615 oldalnyi terjedelemben a tudásnak egész tárházát nyújtja s miután egészen új kiadás, az intelligens olvasó megtalálja benne mindazt, amire olvasmányai és a gyakorlati életben szüksége van. S ami a legfontosabb, a „Génius Kis Lexikon”-át mindenki megveheti, mert az olvasó propaganda kiadása füzve csak

180 lej, egészvászonkötésben, dus aranyozással 210 lej. Rendelje meg még ma, mert kevés példány van és elfogy.

Megrendelhető az UJ KELET könyvosztályában

UJ KELET *Legújabb hírek*

A parlamentben tovább folytatták a Boila-ügy vitáját

A nemzeti parasztpárt összes vezérszónokai Boila védelmében tartottak beszédet a parlament mai ülésén

Scutaru képviselő meginterpellálta a kormányt a cukortörvény ügyében, mire Jorga védelmébe vette a cukorgyárakat

Cuza ismét lezsídította Blumenfeld Scrutatort a parlamentben

Bucuresti-Bukarest, március 14. (Az Uj Kelet tudósítójától.) A kamarában Lugosianu a jegyzőkönyvhöz szolt hozzá. Válaszol Floreának, aki azt a gyanúsítást hangoztatta, hogy Boila betéteinek egy része a miniszterelnökség titkos alapjából származik.

Florea: Ezt nem én, hanem a főügyész állította.

Nemzeti parasztpárti hangok: Üljön le! Lugosianu: Ezzel az állítással szemben Maniu ur felhatalmazott a következő közlésére: Az 1930. évi költségvetésből a propaganda osztályra 26 milliót irányoztak elő. A kifizetések nyugták alapján történtek. A miniszterelnökség rendelkezési alapjából is csak nyugták alapján történtek kiutalások. Boila Romulus részére egyik lapból sem fizettek ki egy banit sem. Az összes nyugták a parlament rendelkezésére állanak.

Soimu kormánypárti félbe akarja szakítani, de a nemzeti parasztpártiak nem engedik. Végül is bejelenti, hogy akkoriban egy turista egyetlet akartak alakítani és erre nem tudtak kapni a kérdéses alapból semmit, mert az kimerült.

Mirto: Mi ebben az ügyben Jorga ur véleményére vagyunk kíváncsiak.

Mihalache kiskoru kurzusra küldte Chemale-t.

Chemale közbe akar szólni.

Mihalache: Elnök ur kérem, utalja át Chemale urat a kiskoruak részére felállítandó kurzusra. (Nagy derűtség.)

Argetoianu: En csak annyit állapíthatok meg, hogy hasonló viták nagyon sajnálatraméltóak, mert elveszik a kamara drága idejét. (A nemzeti parasztpárt tapsol.)

Caracas kormánypárti tiltakozik az ellen, hogy Mihalache őt a mult ülésen felkísmeretlennek nevezte és hogy a kormánypártot a kiskoruak kurzusára küldi.

Argetoianu elmegy a kurzusra

Közben Pop Valér több kisebb jelentőségű javaslatot terjeszt a ház elé.

Chemale újból tiltakozik a kiskoruak kurzusa kifejezés ellen.

Argetoianu: Engedjen engem Chemale ur, én elmegyek oda. (Derűtség.)

Jorgának nincs szüksége magyarázatra

Közben megérkezik Jorga és szólásra emelkedik:

— Nem voltam itt — mondja — amikor Maniu nyilatkozatát felolvasták és csak azt akarom leszögezni, hogy

nekem nincs szükségem semmi magyarázatra, mert én nem gyanúsítottam Maniu urat semmivel.

Dumitriu a nyugdíjhátralékok kifizetését kéri.

Argetoianu: Ön panaszt emel, de nem mondja meg, hogy honnan fizessük ki a hátralékokat.

Dumitriu: En nem ülök ott, ahol ön, de ha ott ülnek, ugy másként válaszolnék és megtalálnám a kifizetés módját.

Scutaru, a cukorjavaslat benyújtója kérdi, hogyan lehetséges, hogy ezt a megszavazott törvényt nem hajtják végre. Több külföldi cukorgyár tett ajánlatot a cukorimportra, bizonyos szállítmányok el is indultak és intervenciókra megakadt minden.

Jorga megvédi a cukorgyárakat

Jorga azonnal válaszol: A törvény érvényben van — mondja — Nem csatlunk meg senkit, nem rejtgetünk semmit, mert az nem érdekünk. Senki sem ajánlott cukrot és szállítmányok sincsenek utban.

Realitásoktól nem lehet eltekinteni. Nem üzünk csufot az ország lakossá-

gából. Azt hiszik önök, hogy a tőke nem informálódott közben? Nem érdekünk, hogy letörjük a román ipart. Ellenkezőleg az, hogy érdekeit összeegyeztessük a közösség érdekeivel.

Scutaru: Csak azt kérdeztem, hogy miért nem alkalmazzák a törvényt?

Cuza ajánlközik

Jorga: Ha a cukor a határra érkezik, mi hajlandók vagyunk tárgyalásba bocsátkozni az illető cégekkel, a cukor azonban nem jön.

Cuza: Megyek én és elhozom. (Derűtség.) De látom, hogy Argetoianu ur nagyon türelmetlen.

Argetoianu: En nem törődöm a maga cukrával.

Cuza: Nagyon örvendek.

Jorga büszke Argetoianura

Jorga: A sajtóban több támadás jelent meg Argetoianu ur ellen, aki a legbecsületesebb ember. Kijelentem, hogy büszke vagyok, hogy munkatársa lehetek. Ő volt az első, aki megkért, hogy minden lehetőt tegyünk meg a cukorügyben.

Voicu Nitescu reflektál a Boila Romulus elleni vádakra. Boila ellen számos vád áll fenn, — mondja. Vádolják a nagy vagyona miatt.

Többségi hangok: Szegény!
Voicu Nitescu beszéde Boila mellett

Voicu Nitescu: Azt állítják, hogy a nyugdíjintézetrel kapcsolatban visszaéléseket követett el. Boila ezzel szemben tizenkét bizottságot egyetlen bizottsággá egyesített, ami nagy megtakarítást jelent. Leszállította a bizottsági tagok megjelenési díjait.

Az egész nyugdíjbizottság két év alatt kétmillió lej vett fel, míg azelőtt egy év alatt 12 milliót.

Vádolják, hogy a kisebbségi nyugdíjásokat favorizálta és a kisebbségek nyugdíjára milliárdokat fizetett ki az állam. Az igazság az,

hogy 1930-ig az 1930-as törvény alapján összesen 18 millió lej fizettek ki ilyen címen és az egész összeg 23 milliót tesz ki.

Azt is mondták, hogy olyan kisebbségiékek fizették ki ezt az összeget, akik nem tettek esküt a román államra. Hibásak vagyunk-e abban, hogy a trianoni szerződést nem írták előbb alá?

Kormánypárti hangok: Mi köze ennek a Boila-ügyhöz?

Voicu Nitescu tovább fejtegeti, hogy a

Hétfőn este is elmaradt a Magyar Színház előadása

Négy erkélyjegyet adtak el, összesen nyolcvan lej értékben

Cluj-Kolozsvár, március 15. (Az Uj Kelet tudósítójától.) A kolozsvári Magyar Színház hétfő esti műsorán a Zöld bárány előadása szerepelt. Az előadás kezdetekor összesen négy felsőerkélyre szóló jegyet adtak el, mely pénzben kifejezve 80 lej bevételt jelent.

Ilyen körülmények között a színház ismételen kénytelen volt az „egybegyűlt” közönségnek a jegyeket visszaadni és a bebocsátatásra váró ingyenjegyesek-

nek tudomására adni, hogy az előadást nem tartják meg. A folyó színházéonban ez már a harmadik eset, hogy a Magyar Színház előadása a közönség közönye miatt elmaradt. Érdekes, hogy mind a három elhalasztásra hétfőn este volt szükség és minden alkalommal operetteket akart a színház bemutatni. A kolozsvári közönségnek azonban örök szégyene marad, hogy így elsorvadni hagyja nagymultu színházát.

Egyre javul Anglia pénzügytechnikai helyzete

A kormány védekezik a külföldi tőkebeáramlás ellen. Adókönyvtések következnek. Francia bankok ajánlatokat tesznek betétekre az angol bankoknak

London, március 14. Anglia pénzügytechnikai pozíciója állandóan javul. A külföldre menekült angliai tőke visszaráramlása, a rosszul sikerült fontellenes spekulációk s az indiai aranyimport növekvése szilárdítják a pénzügyi helyzetét, ugyanynira, hogy a kormány kénytelen védekezni a túlzott tőkebeáramlás ellen s korlátokat fog állítani a felesleges külföldi tőkék beözönlése elé. Hivatalos körökben a teendő intézkedésekről most folynak a megbeszélések.

Ezzel kapcsolatban kétségtelennek tartják, hogy az angol kincstár rövidesen adókönyvtéseket fog életbe léptetni, mert a folyó pénzügyi év 16 millió font várható felesleggel fog zárulni.

Egyébként az angol sajtó sürgeti a kormányt és a jegybankot, hogy igyekezzenek intervenció vásárlásokkal ellensúlyozni a túlzott hosszspekulációt. Londonban nem abban látják a gazdasági

helyzet javulási lehetőségét, hogy a font árfolyama hirtelen felszökjék. A sajtó egységes állásfoglalása máris elérte, hogy a spekuláció realizálni kezdett s a font a külföldi tőzsdéken lassan veszteni kezdi a mult héten elért ugrásszerű emelkedését.

Jellemző a helyzetre, hogy a franciaországi bankok két százalékos kamattérítés mellett 3 hónapra betéteket ajánlanak a brit pénzügyintézeteknek. Gazdasági és pénzügyi körökben az ajánlatokkal kapcsolatban felelevenítik azt a ténnyt, hogy egy félévvel ezelőtt a francia pénzügyintézetek még 8 százalék ellenében sem voltak hajlandók pénzt kölcsönözni.

A védővámok életbeléptetése óta 34 külföldi villamosgáti, gummi és bőrgyári vállalat kezdte meg angliai termelését.

Egyidejű jelentés szerint Bombayból 13 millió 700 ezer rupia értékű aranyszállítmány van utban London felé.

nyugdíjbizottság Boila alatt 34.000 kérvényt intézett el. A nyugdíjban részesült kisebbségiékek mind letették az esküt és lojalis polgárai az országnak.

Maniu—Bola bányatranzaksió

Vádolják Boilat azzal, hogy nagy betétei vannak. Elmondja, hogy Maniu Gyulának 1914 óta tulajdonában van egy arany bánya. Ő nem foglalkozhatott annak kitermelésével és ezt Boilára bízta.

1920-ban Fischer Tivadar dr. jelenlegi képviselő kiszállt a helyszínre és a bánya értékét 540 millió lejben állapította meg.

amint azt dr. Fischer Tivadar a vizsgálóbíró előtt is kijelentette. A bánya évente 40—50 millió lej jövedelmet hozhat. Boila Romulus Fischer Tivadart bízta meg a bánya kihasználásával. Megalakult egy kitermelési társaság, amely Bécsben és Berlinben megfelelő kölcsönhöz jutott. A bécsi tőkecsoporthoz mintegy hatvanmillió lej folyósított beruházási költségekre.

Sturza: Üzleti könyveket hoznak ide és ne beszéljenek a levegőbe.

Singer: Az üzleti adatok megtekinthetők az illető tőkecsoporthoz.

Mennyi betéje van Boilának

Voicu Nitescu: A vizsgálóbíró megállapította, hogy

Boilának 19 millió lej betéje volt az Albinában, 17 millió lej betéje a Kereskedelmi Hitelintézetnél. Kolozsváron

és titkos betétei voltak Fischer Tivadar névére.

A kormánypártiak állandóan zavarják a szónokot.

Calhnescu: Amikor a többség vádol, akkor esendnek kell lenni, de amikor a vádakat kell tisztázni, akkor nem hagyják beszélni az ellenzéki szónokokat.

Voicu Nitescu elmondja, hogy Vosi-csek állami mérnök és egy szakértő bizottság 525 millió lejre értékelte az aranybányát. A banya aranyat adott el a Nemzeti Banknak. Dr. Fischer Tivadar az üzletből kifolyólag Boila névére tett be bizonyos összegeket. A bányakitermelő társaságnak egyébként 40 millió lej adóssága van befektetése miatt. A Berliner Union Bank 1919-ben 13 millió lej fizetett egy bizonyos időre szóló koncesszióért.

A főügyész szerint a pénz a minisztériumtól származik

Mirto szöval fel és hatalmas beszédet mond Boila védelmében. Nagyjából ismételi a Voicu Nitescu által közölt adatokat, majd közli, hogy a főügyész titkos átiratot küldött a minisztériumnak, azzal azonban nem foglalkozik a bizalmas jelentés, hogy Maniunak 16 millió tartozása van és az illető folyószámláknak csak a követel oldalát írta le, a tartozik oldalt ellenben nem. A Boila folyószámláit csak 1928-tól kezdve vizsgálták meg és csak 1920 óta.

A főügyész különben ebben a jelentésében arra célzott, hogy a betétek egy része a miniszterelnökség alapjaiból származik.

Óriási felháborodás a nemzeti parasztpárti oldalon.

Pop Valér igazságügyminiszter: Egyszer egy szenátor ur jelent meg nálam, aki elmondotta, hogy a főügyész bizalmas jelentést küldött az igazságügyminisztériumba a Boila-ügyről. Utána néztem, de nem találtam. Keresők Haman-giu iratai között is. Itt sem akadtam rá. Ekkor a szenátor ur átadta nekem a jelentés másolatát. Erre a főügyészhez fordultam, ahol valóban meg volt a jelentés fogalmazása.

A nemzeti parasztpártiak között óriási a felháborodás. Mirto tovább boncolja az ügyet és igyekszik kimutatni, hogy a Boila vádak szemenszedett hazugságok, politikai hajszák eredményei.

Cuza ismét kiutasította a tereből Scrutatort

A kamara ülésén Scrutatort (dr. Blumenfeld, a neves újságíró) megjelent az ülésteremben. Cuza odaszólt az elnökhöz: Elnök ur, a zsidó Blumenfeld a teremben van. Scrutatort mozdulatlanul állott. Az ifju Cuza: Elnök ur! A zsidó Blumenfeldet utasítsa ki a tereből, ahol nincs semmi keresnivalója.

Scrutatort ekkor elhagyta az üléstermet

FRATERNITAS Könyv és Lapkiadó Rt. nyomása Cluj-Kolozsvár Str. Baron L. Pop (v. Brassai u.) 10. szám. Telefon 9-77

Taxa postală
plătite în numerar
No. 224716-929.

da Baron L. Pop
Telefon: 9-77. Elő-
vonta 110, ne-
606, egészségre
havonta 1, negyedév
egészevre 10 dollár
értékű valuta. Hírde-
szerint. Az UJ KELET
hánsági zsidóság eg-
Chikeinél a hányomá-
rás megírta.

Az olvasóhoz!

Ma van három hónap, bejelentettük lapunk terjesztését.

E három hónap alatt minden előfizetőnk és győződött róla, hogy a lap újjászervezésével jól magunk elé tűztünk meg is valósítottuk és jektív távolálló is.

hogy az Uj Kelet valóban jobban szerkesztett, és Olyan időben vállalt újjászervező, felépítő minden lefelé hanyatló más vállalatok kénytelen és kiadásait a minimális megállásuk he hullámai közepette.

Programunk megvalósítását és a jövőtől, de tesszük ezt a helyi zsidóság egyetlen nyilvános fóruma lehessen az erdélyi zsidó nagy érdekeinek és tesszük, hogy olvasóinkat fogja nehéz munkánk fog abban a kiüzdelem erdélyi zsidóságért és radásért folytatunk.

Nem várunk más től, az, hogy minden olvasó felhívja a közönséget az erdélyi zsidóságért folytatást nyújtunk.

Az Uj Kelet sorsa a kézbe van letéve, az a lapunk egyetlen anyagi az Uj Kelet senkitől nem kap szubvenciót, vagy támogatást. Ezért függetlenünk, ezért harcolhatunk bátoran nélkül minden és emberi ügyért.

Ha előfizetőnk nem szemben kötelességüket a lapunk létalaja.

Tudjuk, hogy ma gondokkal küzdök, de előfizetése olyan minőségű, hogy azt még viszonyok között élő engedheti magának.

Az újság ma már különösen a zsidó szándékú kulturális szükségkettelen fegyver a mindennapos küzdelem Minden be nem küldött veszélyeztetni az Uj győngyű harci elánját.

Arra kérjük előfizetőink erre, amikor átfutásait, gondoljanak arnyomatottot betűk és sorberek állanak, akik a lapot állítják, emberek, akiknek ezeknek a be nem küldöttnek serpenyőjére.

Hisszük, hogy mindenki mindezt átgondolja, pótolni mulasztását és felszólítás nélkül is beadját és hátralékát, hogy kiméljen bennünket küldés megkönnyítse nehéz amelyet elsősorban a folytatunk.

Háttra arc!

Két japán hadosztály rancsot kapott, hogy az ország felkelő nap ország eseges, hogy e két hadosztályon tesznek eleget annál is inkább, mert ez a mecenekülésüket jelenti a től. Amely végtisztesség